

Aan

De gemeenteraad van Zoetermeer

Zaakid

2026-009694

Van

Het college/ Wethouder Velzen

Datum

30 januari 2026

Onderwerp

Raadsmemo Ontwikkelingen Netcongestie januari 2026

Bijlagen

-

Aanleiding

In dit memo worden enkele ontwikkelingen op het gebied van netcongestie behandeld:

- [Resultaten congestiemanagementonderzoek \(CMO\) TenneT](#) zijn bekend;
- Wijzigingen Maatschappelijk Prioriteren.

Op 10 februari 2026 organiseert het college een themabijeenkomst samen met netbeheerder Stedin, waarin deze ontwikkelingen worden toegelicht.

Resultaten CMO TenneT

Netbeheerder TenneT kondigde op 5 december 2024 netcongestie af voor grote delen van de provincie Zuid-Holland. TenneT noemt dit congestiegebied zelf Noordelijk Zuid-Holland. Ook voor de gemeente Zoetermeer geldt deze afkondiging. Na afkondiging van netcongestie vindt altijd een CMO plaats waarin de ernst van de netcongestie en oplossingen worden onderzocht. TenneT heeft op 4 december 2025, een jaar na de afkondiging, de resultaten van dit onderzoek gepubliceerd.

Uit het CMO blijkt het volgende:

- Er is geen ruimte op het stroomnet gevonden om partijen in Noordelijk Zuid-Holland, waarvan aanvragen nu op de wachtlijst van TenneT en Stedin staan, aan te sluiten. Deze wachtlijst is niet openbaar. Het is de gemeente niet bekend voor welke locaties deze aanvragen zijn gedaan. Het is aannemelijk dat dat op bedrijventerreinen is.
- Overbelasting van het stroomnet in Zuid-Holland wordt in dit onderzoek verwacht vanaf 2028. Dit komt met name omdat grootschalige gascentrales in Noordelijk Zuid-Holland zouden worden uitgefaseerd. Door deze geplande uitfasering is er meer transportcapaciteit op het stroomnet nodig dan tegen die tijd aanwezig zal zijn. Belangrijk is daarom om bestaande gascentrales langer in gebruik te houden. Ook zullen netbeheerders afspraken moeten maken met tuinders over de inzet van hun warmtekrachtkoppelingen (kleine gascentrales die elektriciteit en warmte produceren). TenneT en Stedin verwachten in de loop van 2026 deze afspraken te kunnen maken. Met deze afspraken wordt overbelasting voorkomen. De realisatie van toekomstige woningbouwprojecten binnen het congestiegebied is hier afhankelijk van.
- TenneT en Stedin zijn ook in gesprek met grote stroomverbruikers om afspraken te maken over het mijden van de zogenaamde pieken op het stroomnet. De eerste afspraken worden in de loop van 2026 verwacht.
- Als het TenneT en Stedin lukt om gascentrales en tuinders te contracteren en afspraken te maken met grote stroomverbruikers, dan kan er mogelijk ruimte vrijkomen voor partijen die nu op de wachtlijst staan.

gemeente
Zoetermeer

- TenneT roept gemeenten op om netbewust te bouwen zodat er meer gebouwd kan worden binnen de resterende netcapaciteit. Door netbewust te bouwen wordt de piekvraag van elektriciteit van gebouwen in de winter verlaagd. Dit kan door energiebesparing toe te passen en efficiënte opwektechnieken voor warmte te gebruiken zoals bodemwarmtesystemen (warmtekoudeopslag). Afgelopen december heeft intern bij de gemeente een grote kennisbijeenkomst plaatsgevonden over het thema netbewust bouwen. De gemeente is in gesprek met de ontwikkelaars in Entree over netbewust bouwen.

Naar aanleiding van het concept-Investeringsplan 2026-2028 van Stedin heeft het college november 2025 een zienswijze ingediend. Het college heeft hierin haar ongenoegen geuit over de vertraging die is ontstaan bij de realisatie van de door Stedin te realiseren onderstations en de wijze waarop door Stedin hierover is gecommuniceerd. Met de zienswijze heeft het college beoogd om de benodigde elektriciteits-voorziening ten behoeve van de Zoetermeerse woningbouwopgave veilig te stellen. In de beantwoording van de zienswijze geeft Stedin zich aan maximaal te willen inspannen om de onderstations zo snel als mogelijk te realiseren en spreekt zij de waardering uit aan de gemeente voor het beschikbaar maken van de locaties. Tot slot wijst Stedin op de schaarse beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerde bouwcapaciteit.

Wijzigingen Maatschappelijk Prioriteren

Eerst wordt uitgelegd hoe Maatschappelijk Prioriteren wordt gebruikt. Daarna volgen de wijzigingen en de nieuwe taak voor gemeenten: het vroegtijdig aanvragen van een aansluiting.

Wat is Maatschappelijk Prioriteren?

TenneT heeft geen ruimte gevonden op het stroomnet om partijen die nu op de wachtlijst staan aan te sluiten. Alle aanvragen voor een grootverbruikaansluiting komen blijven op de een wachtlijst. Drie groepen grootverbruikers kunnen vooraan deze wachtlijst komen door Maatschappelijke Prioriteit aan te vragen bij Stedin:

1. Congestieverzachtters (projecten die congestie verminderen);
2. Veiligheidsprojecten (zoals brandweer en politie);
3. Basisvoorzieningen (zoals woningen en scholen).

De wachtlijst wordt als volgt maatschappelijk geprioriteerd. Een aanvraag voor een veiligheidsproject (categorie 2) staat hoger op de wachtlijst dan een basisvoorziening (categorie 3). En ook de aanvraagdatum is van belang. Een brandweerkazerne die eerder is aangevraagd dan bijvoorbeeld een politiekazerne, beiden veiligheidsprojecten (categorie 2), staat hoger op de wachtlijst. Aanvragen die niet vallen onder de genoemde groepen volgen daarna pas op volgorde van aanvraagdatum.

Maatschappelijk Prioriteren: wat is er veranderd?

Vanaf 2026 geldt een [nieuw prioriteringskader](#) zoals opgesteld door de Autoriteit Consument en Markt (ACM). In hoofdlijnen is het prioriteringskader hetzelfde gebleven. Drie belangrijke veranderingen zijn:

1. Het wordt in de loop van 2026 mogelijk gemaakt om **vroegtijdig een aansluiting aan te vragen voor woningbouw- en onderwijsprojecten**. Het voordeel hiervan is dat er dus veel eerder Maatschappelijke Prioriteit kan worden aangevraagd en dus niet meer gewacht hoeft te worden op een huisnummerbesluit wat een vereiste is voor het aanvragen van een aansluiting.
2. Ook **voorzieningen in de plint of nabij woongebouwen** kunnen Maatschappelijke Prioriteit krijgen. De gemeente moet daarbij aantonen dat niet wordt gestart met de bouw van deze voorzieningen als de woningen niet gebouwd worden. Het maakt niet uit of deze voorzieningen commercieel, maatschappelijk of publiek zijn. Een plint is een logisch voorbeeld maar het kader biedt meer ruimte dan enkel plintfuncties.
3. Vanaf 1 juli 2026 wordt er ook **congestie afgekondigd voor kleinverbruikaansluitingen**. Voor een kleinverbruikaansluiting moet dan Maatschappelijk Prioriteit worden aangevraagd.

Toelichting netcongestie kleinverbruik, vroegtijdige aanvraag en reservering netcapaciteit

Op dit moment worden aanvragen voor kleinverbruikaansluitingen nog gewoon aangesloten. Dit is mogelijk omdat netbeheerders hiervoor netcapaciteit hebben gereserveerd. De ACM heeft besloten dat netbeheerders vanaf 1 juli 2026 ook congestie moeten afkondigen op kleinverbruik. Dit betekent dat voortaan alle aanvragen (groot en klein) op de wachtlijst komen. Het gewenste effect hiervan is dat de ruimte op het stroomnet die nu voor kleinverbruikers gereserveerd is, vanaf 1 juli 2026 voor de wachtlijst gebruikt kan worden. Die ruimte komt dan dus ten goede aan maatschappelijk prioritaire projecten.

Om te voorkomen dat dit ten koste gaat van de realisatie van woningbouwprojecten (kleinverbruik!) is besloten dat gemeenten en projectontwikkelaars in de loop van 2026 voor deze projecten vroegtijdig een aansluiting kunnen aanvragen bij de netbeheerder. Ook voor onderwijsprojecten is zo'n vroegtijdige aanvraag aansluiting mogelijk. Door het instrument van vervroegd aanvragen aansluiting kan al vroegtijdig in het proces ervoor worden gezorgd dat woningbouw- en onderwijsprojecten op de wachtlijst van de netbeheerder komen zonder dat hiervoor een huisnummerbesluit nodig is. Wanneer deze projecten eenmaal op de wachtlijst staan kan Maatschappelijke Prioriteit worden aangevraagd voor deze projecten. De werkwijze waarop een vroegtijdige aanvraag gedaan kan worden, wordt medio februari 2026 verwacht. Vanaf 1 oktober 2026 kan dan naar verwachting de vroegtijdige aanvraag worden ingediend waarna spoedig daarop de aanvraag Maatschappelijke Prioriteit kan volgen.

Vanaf 1 juli 2026 verdeelt de netbeheerder dan gefaseerd de beschikbare netcapaciteit over de (maatschappelijk geprioriteerde) wachtlijst. Eerst komen dan de congestieverzachtters aan de beurt, dan de veiligheidsprojecten, vervolgens de basisvoorzieningen zoals woningbouw- en onderwijsprojecten waarna tot slot de rest van de wachtlijst aan de beurt komt. Gemeenten krijgen voldoende tijd om de benodigde aanvragen voor deze projecten in te dienen. De netbeheerder verwacht dat daarna de netcapaciteit op zal raken. Vanaf 1 januari 2027 houdt de netbeheerder slechts nog een kleine hoeveelheid netcapaciteit achter de hand voor onvoorziene omstandigheden.

Het college brengt de komende periode alle onderwijs- en woningbouwprojecten in kaart om zo snel mogelijk na 1 oktober 2026 de vroegtijdige aanvragen en aanvragen Maatschappelijke Prioriteit in te dienen. Het risico dat woningbouw- en onderwijsprojecten niet gerealiseerd zouden kunnen worden, wordt zo geminimaliseerd.

Wat gebeurt er nu?

- netcongestie blijft onderdeel van de rapportage over programma's en projecten;
- bij belangrijke ontwikkelingen krijgt u een raadsmemo of een raadsvoorstel;
- op 10 februari 2026 organiseert het college een themabijeenkomst samen met netbeheerder Stedin over de resultaten van het congestieonderzoek en het nieuwe Maatschappelijk Prioriteringskader.

Eerder verstuurd informatie:

- [Raadsmemo](#) Aankondiging netcongestie d.d. 5 december 2024
- [Raadsmemo](#) Inventarisering netcongestie d.d. 26 maart 2024
- [Raadsmemo](#) Impactanalyse & Actieplan Netcongestie d.d. 27 juni 2025
- [Raadsmemo](#) Ontwikkelingen netcongestie d.d. 15 oktober 2025

Voor technische vragen kunt u zich wenden tot:

Naam : Henry Staal
Telefoon : +31793468025
E-mailadres : H.Staal@zoetermeer.nl